

Jaarverslag HAGG: **2025 in beeld**

Samen maken we
gezond gewoon

**Bewaakt, beschermt en
bevordert de gezondheid**

Inhoud

1. Voorwoord	3
2. De omgeving gezonder maken op de Stadsboerderij	6
3. De gezonde keus makkelijk maken bij Onze Wereld	9
4. Ruimte geven aan beweging	13
5. Makkelijk praten over leefstijl en opvoeding	16
6. Samen bouwen aan gezondheid en perspectief	19
7. Projecten HAGG 2025	23
8. Factsheet HAGG 2025	26

1. Voorwoord

Als ik terugkijk op 2025, dan denk ik meteen aan onze eindejaars-bijeenkomst in november. Daar zag je iets ontstaan wat voor mij het jaar samenvat. Terwijl we samen terugblikten, gingen partners met elkaar in gesprek. Ze herkenden elkaars werk, stelden vragen, zagen nieuwe mogelijkheden en vonden elkaar. Daar werd zichtbaar wat HAGG in de kern probeert te doen, verbinden, in beweging zetten en ruimte maken voor iets dat daarna ook zonder ons verder kan groeien.

Dat is misschien wel waar ik het meest trots op ben. Dat we niet alleen zelf dingen doen, maar dat er iets ontstaat tussen mensen. Dat een bijeenkomst of een samenwerking niet bij HAGG stopt, maar verder gaat in de stad. Dat partners elkaar daarna ook buiten ons om weten te vinden. Dat rollen een beetje omdraaien en mensen zelf aan de slag gaan. Dat rimpel-effect vind ik krachtig. Wij gooien als het ware een steentje in het water, maar wat daarna ontstaat, is van veel meer mensen samen.

Die beweging is hard nodig, want gezond opgroeien gaat allang niet meer alleen over gezonde voeding. Het wordt ons veel te makkelijk gemaakt om ongezond te leven. Gezond leven vraagt tijd, aandacht, geld, energie en rust.

En laat dat nu precies dingen zijn die in veel gezinnen onder druk staan. Achter de cijfers over overgewicht en gezondheid zitten ouders en kinderen die te maken hebben met stress, geldzorgen, taalbarrières, en soms zelfs moeite met omgaan met dagelijkse situaties. Kortom een dagelijks leven waarin er al zoveel speelt waardoor informatie minder goed aankomt of lastiger toepasbaar is. Dat vraagt van ons dat we verder kijken dan de cijfers alleen.

Wat ik in 2025 ook zag veranderen, is dat steeds meer mensen de noodzaak voelen van een tegenbeweging. Scholen, professionals en ouders zien steeds duidelijker hoe sterk de verleidingen zijn waar kinderen mee opgroeien, offline en online. Het gaat over voeding, maar ook over schermgebruik, weinig buitenspelen, minder bewegen en alles wat kinderen online voorgeschoteld krijgen. We zien dat ouders en professionals daar vragen over hebben en zoeken naar houvast. Juist daarom vind ik het belangrijk dat HAGG blijft aansluiten bij wat er leeft. Dat we luisteren naar wat ouders, kinderen en professionals nodig hebben. En dat we samen zoeken naar manieren die passen bij hun werkelijkheid.

“Wat mij echt raakt, als ik terug hoor van collega’s dat zoveel kinderen een probleem hebben. En dat professionals daar helemaal niet voor opgeleid zijn. Ook zijn er veel ouders met een licht verstandelijke beperking. Dan besef je dat we vaak meer verwachten dan haalbaar is, en dat goede ondersteuning om maatwerk vraagt.”

Soms zie je heel concreet wat werkt. Een school die kiest voor een watertap en waterbeleid zorgt ervoor dat kinderen minder suikerhoudende drankjes drinken op school. En ze leren tegelijk dat water drinken normaal is. Als je uitgaat van twee pakjes drinken zit je al snel aan 20 tot 30 gram suiker minder per dag. Dan scheelt dat op een schooljaar van zo’n 200 dagen al 4 tot 6 kilo suiker per kind.

Dat soort veranderingen doen ertoe voor de gezonde basis van kinderen. Want gezond opgroeien gaat verder dan gewicht alleen. Het gaat erom dat kinderen lekker in hun vel zitten, bewegen, weten wat goed voor ze is en dat ook kunnen toepassen. Juist die basis maakt verschil voor de rest van hun leven.

Wat mij ook raakt, is dat we steeds vaker signalen zien die aantonen hoe kwetsbaar de situatie van sommige kinderen is. Gezondheidsproblemen zoals ouderdomsdiabetes en leververvetting, komen op steeds jongere leeftijd voor. Ouders zien de ernst niet in van overgewicht en dat voorkomen zoveel beter is dan welke behandeling dan ook. Dat onderstreept hoe belangrijk het is om vroeg te beginnen en te investeren in een gezonde basis.

In 2025 hebben we daarin stappen gezet en we willen de komende jaren verder bouwen op wat is neergezet. De samenwerking, ook binnen de GGD met collega's van Gezonde School, de Wijkpreventieaanpak en Leefomgeving, is versterkt, de behoefte aan kennis en praktische tools bij professionals en ouders groeit en steeds meer mensen willen meedoen. We zien kansen om die beweging verder te versterken, door beter aan te sluiten bij de leefwereld van gezinnen en door de juiste mensen in de stad te ondersteunen en te verbinden.

Voor mij draait HAGG uiteindelijk om ieder kind de ruimte geven om gezond op te groeien in een omgeving die daarbij helpt in plaats van tegenwerkt. En om het besef dat die gezonde basis bepalend is voor hoe een kind zich ontwikkelt, nu en later.

Het liefst zou ik zien dat HAGG niet meer nodig is. Dat alle volwassenen in Den Haag, binnen de gemeente, in scholen, in organisaties en thuis, zó doordrongen zijn van het belang van gezond opgroeien dat zij het vanzelf meehelpen waarmaken. Dat gezond gewoon is geworden. Tot die tijd blijven we doen wat nodig is: verbinden, aanjagen, ondersteunen en samen met anderen bouwen aan een stad waarin kinderen de gezonde keuze ook echt makkelijker kunnen maken.

Ik hoop dat dit jaarverslag inspireert. Dat het laat zien wat er mogelijk wordt als mensen elkaar vinden. En dat het uitnodigt om mee te doen.

Wendy Schneider

Programmamanager HAGG

2. De omgeving gezonder maken op de Stadsboerderij

Midden in de stedelijke ruimte van Den Haag vormen tien stadsboerderijen groene, toegankelijke plekken waar buurtbewoners elkaar ontmoeten. De stadsboerderijen willen daarbij meer zijn dan een fijne plek. Ze streven ernaar zo gezond mogelijk te zijn voor iedereen die er komt. Samen met HAGG werden daarin stappen gezet.

De stadsboerderijen hebben een brede functie in de wijk, vertelt Hans de Rijk, die als afdelingshoofd de tien locaties onder zijn hoede heeft. “Er gebeurt van alles op onze boerderijen. We verzorgen dieren en organiseren allerlei activiteiten waaronder lessen voor basisscholen. Elke stadsboerderij wordt gerund door beheerders die al deze werkzaamheden coördineren en het contact met de omgeving en het publiek onderhouden. Zo kunnen we een leuke ontmoetingsplek zijn voor de buurt en mooie verbindingen maken.”

Eind 2024 ontstond de behoefte om de bedrijfsvoering gezonder te maken. “Daarbij keken we bijvoorbeeld naar wat we de kinderen die komen helpen en onze vrijwilligers te eten en drinken aanboden. Dat was het begin van de zoektocht naar hoe we als stadsboerderij een gezonde plek konden worden.”

Om het overzichtelijk te houden, werd gestart met twee locaties: Stadsboerderij de Woelige Stal en Stadsboerderij Molenweide. “Samen met de beheerders en HAGG zijn we gaan kijken wat we konden aanpakken. Of we anders konden inkopen, of dat er aanpassingen nodig waren aan het gebouw of op het terrein. De ondersteuning en het advies vanuit HAGG waren zeer welkom; het was prettig dat we niet het wiel opnieuw hoefden uit te vinden, maar gebruik konden maken van hun kennis en ervaring.”

Zo werd het aanbod van eten en drinken samen met HAGG onder de loep genomen. Al snel werd duidelijk waar de eerste winst te behalen viel. “Zoete limonade”, zegt Hans. “Als je in plaats daarvan water aanbiedt, ben je al een stuk gezonder bezig. We werden ons er bovendien extra van bewust dat we bezoekers bij activiteiten vaak iets zoets aanboden, terwijl een snoeptomaatje bijvoorbeeld ook een goed alternatief is.”

Van gewoonte naar bewuste keuze

De inzichten dat bepaalde gewoontes doorbroken konden worden, werden omgezet in actie. “Met de hulp van HAGG hebben we bij de Woelige Stal

“Als je in plaats van limonade water aanbiedt, ben je al een stuk gezonder bezig. We werden ons er bovendien extra van bewust dat we bezoekers bij activiteiten vaak iets zoets aanboden, terwijl een snoeptomaatje bijvoorbeeld ook een goed alternatief is.”

en Molenweide watertappunten geïnstalleerd. Iedereen kan daar zijn bidon of waterfles zelf vullen; dat maakt de keuze voor water al een stuk makkelijker”, geeft Hans aan. “Intussen hebben we ook al enkele andere locaties voorzien van een watertap.”

De volgende stap was het vervangen van zoetigheid door gezondere alternatieven. De grootste uitdaging daarbij bleek het beperkte budget. Hans: “Ik ben daarover in gesprek geraakt met een filiaalmanager van Jumbo in Den Haag. We bleken veel raakvlakken te hebben als het

gaat om de buurtfunctie.” Uit deze gesprekken ontstond een samenwerking. “Elke week halen wij bij twee Jumbo-vestigingen vers fruit op, helemaal gratis. Op de stadsboerderijen staan nu kinderkraampjes met los fruit. Kinderen en volwassenen kunnen zelf een appel of banaan pakken. Zonder te vragen.”

Een voorbeeld voor de buurt

De veranderingen die in 2025 op de twee stadsboerderijen zijn doorgevoerd, zijn volgens Hans geslaagd. “Iedereen is tevreden. Kinderen, ouders en andere bezoekers reageren positief.” Ook het team is enthousiast, wat niet meteen vanzelfsprekend was. “Het is toch even wennen als er dingen veranderen, en niet iedereen zag meteen de noodzaak van een andere benadering in.

Dat was in eerste instantie best even zoeken, ook met de beheerders, naar wat hierin onze rol is en hoe we mensen mee krijgen. Des te mooier dat uiteindelijk iedereen te spreken is over de gezondere richting.”

Daarnaast ziet hij dat de stadsboerderij steeds vaker een voorbeeldrol vervult. “We krijgen vragen van ouders die hun kinderen thuis ook wat meer gezonde snacks willen geven. En we merken dat we met ons aanbod invloed hebben op de smaak van kinderen en de keuzes die ze maken. Mooi dat we zo verschil kunnen maken, hoe klein dat soms ook lijkt.”

Blijven stimuleren en inspireren

De gezondere richting heeft binnen het team meer bewustzijn gebracht. “We kijken steeds kritischer naar de producten die we inkopen, van voedsel tot verpakkingen.” En het gaat verder dan alleen voeding, geeft Hans aan. “Op een aantal locaties zijn we vorig jaar ook gestart met beweegactiviteiten, zoals met het project ‘Lekker Beesten’. Dat verbindt bewegen aan het onderwerp boerderij, een leuke combinatie die kinderen stimuleert om spelend in beweging te komen.”

Regelmatig overleg met HAGG levert de beheerders en medewerkers nieuwe inzichten op. “Het is fijn dat ze meedenken en suggesties doen voor gezonde activiteiten. Bloemkoolschaapjes maken tijdens het schaapscheerfeest bijvoorbeeld. Zulke originele en praktische ideeën helpen ons echt om door te gaan.” De inspanningen van de stadsboerderijen werden aan het eind van het jaar nog bekroond, vertelt Hans niet zonder trots. “Als eerste mochten wij de sticker ‘Lekkâh bezag’ van GGD Haaglanden in ontvangst nemen. Geen officieel keurmerk, maar wel een stukje erkenning. En met een zichtbare sticker op de voordeur inspireren we misschien ook weer buurthuizen of clubs. Mooi als we daar een kleine bijdrage aan kunnen leveren.”

3. De gezonde keus makkelijk maken bij Onze Wereld

Op Basisschool Onze Wereld in Transvaal groeit een gezonde leefstijl mee in de schooldag. Vanuit de gymzaal zag Pim van Casteren, specialist sportieve en gezonde school, dat gezondheid veel breder is dan bewegen alleen. Samen met het team en met ondersteuning van HAGG werkt de school aan een omgeving waarin gezond kiezen makkelijker en vanzelfsprekender wordt.

Pim begon vier jaar geleden als gymdocent bij Onze Wereld. In die rol zag hij dat gezond opgroeien over meer gaat dan sport. “Ik merkte hier in de wijk dat er kansen en uitdagingen waren”, vertelt hij. “Ik wilde me daar meer voor inzetten.”

Daarom volgde hij de post-hbo-opleiding Specialist Sportieve en Gezonde School. Vanuit die opleiding kreeg hij kennis en handvatten om gezondheid steviger in de school te brengen. Inmiddels werkt hij samen met collega's en de stuurgroep Gezonde School aan een aanpak waarin een gezonde leefstijl steeds meer onderdeel wordt van de dagelijkse praktijk.

“Onze doelgroep vraagt daar ook om”, zegt Pim. “Onze school is groot met een heel diverse populatie. Kinderen en ouders brengen verschillende achtergronden, culturen, talen en gewoontes mee. Dat vraagt ook om goed kijken naar wat kinderen en gezinnen nodig hebben.”

Niet ieder kind krijgt dezelfde kansen

Voor Pim zit daar een belangrijk inzicht. Hij weet hoeveel sport, gezonde voeding en een stimulerende omgeving kunnen betekenen voor een kind. Samen met het team wil hij elk kind zoveel mogelijk kansen bieden om gezond op te groeien, ook wanneer dat van huis uit of in de wijk minder vanzelfsprekend is.

“Vanuit mijn eigen ervaring weet ik hoe waardevol het is als sport en gezonde voeding binnen handbereik zijn. Dat gun ik ieder kind. Daarom willen we als school bijdragen aan een omgeving waarin kinderen die kansen krijgen.”

Die gedachte past bij hoe Onze Wereld naar haar rol kijkt. De school wil een kansrijke plek zijn, waar kinderen in aanraking komen met gezonde keuzes. In de gymles, in de klas, op het plein en tijdens de lunch.

Om te bepalen waar de grootste behoefte lag, deed Pim een analyse met ouders, collega's en de stuurgroep. Daaruit kwam voeding als belangrijkste thema naar voren om mee te beginnen. Dat zag je onder andere terug in de broodtrommels. Soms hadden kinderen weinig eten mee. Soms zat er vooral eten in dat weinig voedzaam was. Voor Pim was dat vooral een signaal om samen te kijken wat kinderen en ouders kan helpen.

“Het is belangrijk om daar goed op in te spelen en samen te kijken naar wat wel haalbaar is.”

“Voor mij is HAGG echt een steuntje in de rug geweest. Ik hoefde niet zelf in die vijver te zoeken, maar kreeg richting en handvatten.”

Van broodtrommel tot watertap

In schooljaar 2024/2025 is Onze Wereld begonnen met LekkerFit! te implementeren in de school. Dit was de eerste stap waarmee begonnen is om de omgeving op school gezonder te maken. Zo werd een gezonde week georganiseerd met gastlessen, online (les)materiaal en het Nationaal Schoolontbijt. Die week werd een feestelijke aftrap om gezonde leefstijl zichtbaarder te maken in school.

Daarnaast kwamen er watertappunten op alle drie de pleinen en elk kind kreeg ook een Gezonde School bidon. Daardoor wordt water drinken tijdens het spelen makkelijker. Kinderen hoeven er minder over na te denken. Water is er gewoon.

Ook werkte de school met broodtrommelkaartjes. Tijdens de gezonde week kregen kinderen een kaartje mee wanneer zij een gezonde lunch bij zich hadden. Zo kwam de boodschap ook thuis terecht. Ouders zagen op een eenvoudige manier wat een gezonde lunch kan zijn.

Pim ziet dat dit verschil maakt. Bij de kleuters hoort hij kinderen inmiddels zelf benoemen wat gezond is. "Als ze fruit pakken, zeggen ze zelf: dit is gezond. Dat is superleuk, want dan merk je dat het leeft."

Ook in het team is iets veranderd. Gezonde keuzes komen vaker terug in gesprekken. Pim ziet nu ook op studiedagen dat er gezonde lunch en kommetjes groente op tafel staan. Dat laat zien dat gezonde keuzes aanbieden en maken ook binnen het team steeds vanzelfsprekender worden en dat de visie hierop en het belang ervan steeds meer wordt ingezien.

Verder werkte de school samen met partners zoals Tommy Tomato, WoWijs, schoolfruit, LekkerFit!, KWTP en Juliana Plaza. Alles bij elkaar groeit er een verzameling van initiatieven die elkaar versterken.

HAGG helpt initiatieven elkaar vinden

De samenwerking met HAGG ontstond via het netwerk dat Pim tijdens zijn opleiding opbouwde. Via de Gezonde School Adviseur kwam hij in contact met HAGG. Voor Pim werd HAGG een plek waar kennis, ideeën en contacten samenkwamen.

Hij omschrijft HAGG als een soort spin in het web. Als hij met een vraag zat, konden mensen vanuit HAGG meedenken. Welke materialen zijn er? Welke partners passen hierbij? Welke route kun je volgen? Welke aanpak helpt om een idee verder te brengen?

Dat is waardevol. Er zijn veel initiatieven, organisaties en mogelijkheden in de stad. Dat aanbod is groot, maar soms ook onoverzichtelijk. HAGG hielp om richting te geven.

“Voor mij is HAGG echt een steuntje in de rug geweest. Ik hoefde niet zelf in die vijver te zoeken, maar kreeg richting en handvatten.”

Ook de eindejaarsbijeenkomst van HAGG maakte indruk op Pim. Daar zag hij hoeveel organisaties en mensen in Den Haag met hetzelfde doel bezig zijn. Dat gaf hem hoop. Tegelijk zag hij hoe belangrijk het is dat scholen weten wie waarvoor benaderd kan worden. Want als je de juiste mensen sneller vindt, kun je sneller aan de slag.

Volgens Pim kan HAGG juist daar een sterke rol blijven spelen, initiatieven bij elkaar brengen, en scholen helpen de juiste route te vinden.

Gezond gedrag verankeren in de schoolcultuur

De volgende stap is vasthouden wat er nu in gang is gezet. En zorgen dat het terugkomt in de schoolcultuur. Daarom werkt hij met de stuurgroep aan beleid en een online omgeving. Daarin komen afspraken, materialen, visie en partners samen. Zo kan de school vanuit een vaste basis aan meerdere gezonde schoolthema's werken.

Voor de komende jaren ziet Pim nog veel kansen. Op het gebied van voeding, maar ook rond bewegen, ouderbetrokkenheid, het schoolplein en de verbinding met de wijk. En juist in die brede blik kan HAGG volgens hem blijven helpen.

Op Onze Wereld is de beweging duidelijk gestart. Een gezonde leefstijl krijgt steeds meer plek in de schooldag. Tijdens de lunch, op het plein, in de klas en in gesprekken met ouders, collega's en kinderen. Daar wordt gezond kiezen steeds gewoner.

4. Ruimte geven aan beweging

De omgeving van kinderen van 0 tot 12 jaar zo gezond mogelijk maken, dat is de missie van HAGG. Maar hoe pak je dat aan in wijken waar complexe problemen spelen? Samen met JongLeren – een organisatie in Den Haag waar peuters van 2,5 tot 4 jaar spelend leren en zich ontwikkelen – gingen we op zoek naar manieren om professionals te ondersteunen.

Preventie speelt daarbij een grote rol, vertelt José Bruins, adviseur HAGG. “Onze focus ligt op de stadsdelen Centrum, Laak en Escamp. Juist in deze kwetsbare wijken zijn de problemen rondom gezond opgroeien groot. We willen daarom de professionals die met jonge kinderen werken bewuster maken: wat is dan gezond? Zo hopen we hen handvatten te geven om dat bewustzijn uit te dragen naar kinderen en ouders.”

Vanuit haar specialisatie kwam José al snel bij het jonge kind uit. “Ik ben aan de slag gegaan met de motorische ontwikkeling van jonge kinderen, omdat dat bij peuters een groot probleem bleek. Vanuit JongLeren en het Centrum Jeugd & Gezin kregen we steeds vaker signalen dat kinderen een enorme bewegingsachterstand hadden.” Zo zagen pedagogisch medewerkers regelmatig peuters die moeite hadden met eenvoudige motorische handelingen. Kinderen die onzeker bewogen, nauwelijks durfden te klimmen, springen of rennen. “Sommige leidsters vroegen zich af of er sprake was van een ontwikkelings-

stoornis of autisme”, vertelt José. “Maar vaak bleek iets anders, kinderen waren simpelweg nooit uitgedaagd om te bewegen. Als je ze wél iets laat proberen, zie je meteen verandering.”

Die trend speelde al voor corona, maar werd sindsdien sterker zichtbaar. “Kinderen bewegen steeds minder en spelen minder buiten.” Motorische achterstand heeft grote gevolgen, geeft José aan. “Beweging is nauw verweven met andere ontwikkelingsgebieden, zoals spraak. Als kinderen weinig bewegen, oefenen ze ook minder taal.” Voor José was dit aanleiding om met HAGG en JongLeren te zoeken naar een gezamenlijke aanpak.

Samen spelen, samen bewegen

Het kostte tijd om een aanpak op te zetten, maar in 2025 kwam het grote traject waar jaren over was gesproken echt in beweging. “Alle 200 pedagogisch medewerkers van JongLeren zijn vorig jaar getraind in Spelenderwijs Bewegen”, vertelt José enthousiast. “Dat is echt een enorme stap geweest.”

De training van Miranda Rep (Confriends) was meteen toepasbaar in de praktijk. “Pedagogisch medewerkers leerden hoe ze interactief met kinderen kunnen spelen. Niet vanaf een stoel meeklappen bij ‘hoofd-schouders-knie-en-teen’, maar zelf meedoen en het spel opzoeken.” De boodschap was dat beweging niet ingewikkeld hoeft te zijn. “Met wasknijpers, viltjes en bolletjes sokken kun je al van alles. Leidsters zijn daardoor meer gaan bewegen op de groep en geven dat door aan ouders. Die kregen bijvoorbeeld een dobbelsteen mee met spelletjes erop, zodat ze thuis ook makkelijker in beweging kunnen komen.”

Van voorzichtig naar vertrouwen

“Pedagogisch medewerkers merkten dat je amper spullen nodig hebt. Je moet alleen anders kijken”, aldus José. “En vooral: je hoeft beweging niet groots te organiseren. Je kunt het klein en speels houden.”

“Pedagogisch medewerkers leerden hoe ze interactief met kinderen kunnen spelen. Niet vanaf een stoel meeklappen bij ‘hoofd-schouders-knie-en-teen’, maar zelf meedoen en het spel opzoeken.”

De training bracht naast ideeën vooral een andere houding. Waar de nadruk in voorschoolse educatie vooral ligt op taalontwikkeling, leerden pedagogisch medewerkers hoe beweging juist bijdraagt aan taal, contact en zelfvertrouwen. José ziet hoe dit verschil maakt: “De voorzichtigheid om kinderen vrij te laten spelen maakte langzaam plaats voor vertrouwen. Ik merkte dat medewerkers meer in kansen gingen denken dan in risico’s. Veiligheid blijft belangrijk, maar kinderen hebben ook ruimte nodig.”

De verandering is zichtbaar. “Pedagogisch medewerkers voelen zich bekwaamer en gaan bewuster met beweging om,” vertelt José. Een voorbeeld dat haar is bijgebleven: “Een van de leidsters zag een jongetje op een stapel balanceerstenen klimmen. Normaal gesproken had ze meteen ingegrepen, maar nu wachtte ze. Hij durfde veel meer dan ze had verwacht en straalde door zijn prestatie. Voor haar was dat een moment van inzicht, je mag kinderen best meer zelf laten ontdekken.”

Naast de trainingen werd een andere belangrijke stap gezet: het opleiden van pedagogisch coaches. “Dat was jarenlang ingewikkeld door de hoge werkdruk bij de pedagogisch medewerkers”, zegt José. “En nu gebeurt het gewoon. De coaches gaan helpen om bewegen structureel onderdeel te maken van het weekprogramma. Ze gaan teams begeleiden en op de locaties meekijken wat goed gaat en wat beter kan.” Volgens José is hiermee een stevige basis gelegd. “Als je me zeven jaar geleden had verteld dat we hier nu zouden staan, had ik je niet geloofd. Maar het is gelukt, alle pedagogisch medewerkers zijn getraind én we leiden coaches op.”

Verder dan de groep: overal beweging

Niet alleen de peutergroepen zijn in beweging gekomen, ook ouders worden aangespoord om mee te doen. Daarom start HAGG in 2026 met een nieuw initiatief. “We draaien een pilot met beweegkoffertjes die kinderen mee naar huis krijgen,” legt José uit. “Daarin zitten simpele materialen waar ouders direct mee aan de slag kunnen. Zo laten we zien dat bewegen thuis helemaal niet ingewikkeld hoeft te zijn.”

Daarnaast werkt HAGG ook op andere plekken aan een omgeving die uitnodigt tot bewegen. “Bij het CJG in Laak hebben we beweegmaterialen neergezet, en op stadsboerderijen doen we dat ook. Overal waar kinderen komen willen we hen de kans geven om te spelen en ontdekken.”

De aanpak werkt inspirerend. In Transvaal worden pedagogisch medewerkers van Spelend-R-Wijs inmiddels op dezelfde manier getraind. Ook daar worden stappen gezet om buitenspelen te stimuleren en is op drie locaties ouder-kindgym gestart. “Ouders bewegen daar in groepsverband samen met hun kinderen, heel laagdrempelig,” zegt José. “En dat is precies wat we willen, dat bewegen iets normaals wordt, in elke omgeving.”

5. Makkelijk praten over leefstijl en opvoeding

Als zorgprofessional is het bespreekbaar maken van leefstijl en opvoeding soms best een uitdaging. Om het gesprek met ouders te openen ontwikkelde HAGG vorig jaar samen met partners de kletskaarten, een praktisch hulpmiddel dat gevoelige thema's toegankelijk maakt.

Binnen het netwerk van HAGG klonken al enige tijd signalen uit de praktijk. Professionals gaven aan dat ze het soms lastig vonden om met ouders in gesprek te gaan over opvoedthema's. Het gaat dan om onderwerpen als het bieden van structuur, het maken van afspraken binnen het gezin of het bewust zijn van de voorbeeldrol die je als ouder hebt.

“Stuk voor stuk belangrijke thema's, maar ook onderwerpen die snel als beladen of oordelend kunnen worden ervaren”, vertelt Remiz Maduro, projectleider bij HAGG. “Voor ouders kan het voelen alsof ze worden aangesproken op hun manier van opvoeden. Daar zit vaak angst onder: doe ik het wel goed als ouder? Zorgprofessionals voelen die spanning ook en willen geen oordeel vellen.”

Naast deze signalen leefde er bij HAGG ook een bredere behoefte om de vijf leefstijlthema's – gezonde voeding, water drinken, bewegen, slapen en ontspanning – beter bespreekbaar te maken. Niet alleen vanuit kennis-

overdracht, maar juist vanuit herkenning en begrip. “Het moest een open en menselijk gesprek worden, waarin ouders zichzelf herkennen.”

Denken vanuit de dagelijkse praktijk

Om professionals gerichte ondersteuning te kunnen bieden, stelde HAGG een werkgroep samen met collega's, jeugdverpleegkundigen, welzijnswerkers en andere professionals uit het veld. “Zij dachten mee vanuit de dagelijkse praktijk. Welke vragen stellen ouders? Welke onderwerpen vinden professionals zelf moeilijk om te bespreken?” Die diversiteit in de werkgroep was essentieel, aldus Remiz. “Iemand die voor een moedergroep staat, weet precies of iets wel of niet werkt. Die praktijkervaring hebben we steeds opnieuw gebruikt om te toetsen, komt dit over, werkt dit in beeld, klopt het taalniveau?”

**“Iemand die voor een moedergroep staat,
weet precies of iets wel of niet werkt.”**

Het resultaat was het pakket Gezond (Op)voeden. Een combinatie van een draaiboek, een vragenkaart voor professionals en zestig kletskaarten, aangevuld met verdiepend materiaal. Alles is van begin tot eind door HAGG ontwikkeld, in nauwe afstemming met de praktijk.

De kletskaarten werken met herkenbare voorbeeldsituaties binnen elk thema. Zo kan een kaart gaan over een kind troosten met snoep versus een kind troosten met aandacht. Elke situatie laat een huidige en een gewenste aanpak zien. “Zo kun je heel concreet het gesprek voeren”, legt Remiz uit. “Niet vanuit goed of fout, maar: wat herken je? Hoe gaat het bij jou thuis? En wat zou je misschien anders willen?”

Door de kaarten ook in spelvorm aan te bieden – zo is er bijvoorbeeld ook een dobbelsteen waar je kletskaarten in kunt schuiven – ontstaat ontspanning en openheid. Dat vraagt soms ook kwetsbaarheid van de professional zelf. “Door te laten zien ‘dit doe ik ook wel eens’, nodigen we ouders uit om eerlijk te zijn. En dan ontstaat er ruimte.”

Openheid en begrip als basis voor het gesprek

De kletskaarten werden begin 2025 geïntroduceerd en vonden snel hun weg naar de praktijk. De eerste oplage van honderd pakketten was binnen korte tijd vergeven; er ontstond zelfs een wachtlijst. Later in het jaar volgde al een herdruk, inclusief een uitbreiding met de thema's ontspanning en mentaal welzijn.

“De reacties zijn echt heel positief”, vertelt Remiz. “We bieden de kletskaarten Haaglanden-breed aan en professionals gebruiken ze nu op allerlei plekken, zoals in buurthuizen. Vooral in moedergroepen zijn ze heel goed in te zetten.”

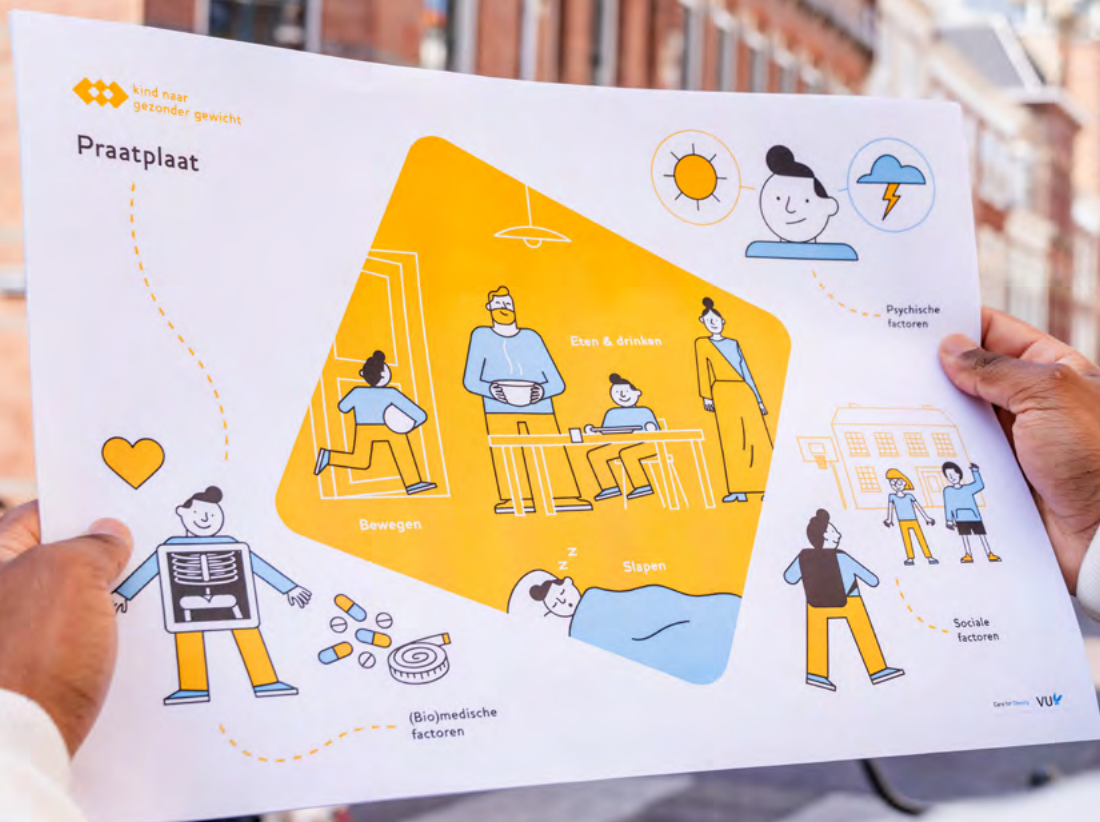

De kracht zit volgens hem in de laagdrempeligheid en in het begrip voor de omstandigheden van ouders. “Soms speelt er compensatiegedrag mee. Ouders die niet veel te besteden hebben, kunnen hun kinderen misschien geen vakanties of nieuw speelgoed geven, maar wel een zakje snoep. Dat is ook een vorm van liefde. Als je dat veroordeelt, wijs je eigenlijk hun manier van zorgen af. Met de kletskaarten kun je onderzoeken wat er achter gedrag zit, zonder oordeel.”

Inspelen op alles wat er leeft

Na het eerste jaar kijken Remiz en zijn collega's vooral vooruit. Zo komt er vanuit het veld soms vraag naar uitbreiding of verdieping, in de vorm van filmpjes bijvoorbeeld. “We luisteren goed naar wat er leeft. Het pakket is bewust zo ontworpen dat het kan blijven groeien.” De vijf leefstijlthema's blijven de basis, maar er is altijd ruimte om aan te sluiten bij ontwikkelingen in de samenleving. “Een onderwerp als schermtijd wordt steeds vaker genoemd. Ook vanuit consultatiebureaus, welzijnswerk en onderwijs klinken nieuwe vragen. Daar willen we op kunnen blijven inspelen.”

Zelfs het doosje is daarop ingericht, vertelt Remiz. “We hebben extra ruimte gelaten, zodat we altijd een nieuw stapeltje kaarten kunnen toevoegen. Zo zorgen we ervoor dat de kletskaarten relevant, actueel en vooral toepasbaar blijven.”

6. Samen bouwen aan gezondheid en perspectief

Als één op de drie kinderen in bepaalde Haagse wijken met overgewicht kampt, vraagt dat om meer dan leefstijltips. Door structureel samen te werken binnen de ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG), bouwt HAGG voor en met gezinnen aan een duurzaam fundament.

“Wat we in gezinnen zien, is dat overgewicht zelden op zichzelf staat”, vertelt Remiz Maduro, projectleider HAGG. “Vaak is er sprake van multiproblematiek: financiële zorgen, schulden, psychische klachten en veel dagelijkse stress. Gezinnen staan in een overlevingsstand waardoor er nauwelijks ruimte is om met gezondheid bezig te zijn.” Ook de leefomgeving werkt niet mee, met veel ongezond voedselaanbod, beperkte en onveilige beweegruimte en weinig toegang tot ondersteuning.

In de stadsdelen Centrum, Laak en Escamp namen de cijfers zorgwekkende vormen aan. “Waar Den Haag-breed één op de vijf kinderen boven een gezond gewicht zit en landelijk één op de zeven, was dat hier zelfs één op de drie”, zegt Remiz. “Dat had kunnen doorgroeien naar één op de twee, met onbeheersbare problemen tot gevolg.”

De urgentie om in te grijpen was dan ook groot. “Het was ons duidelijk dat een aanpak gericht op alleen voeding of bewegen onvoldoende zou zijn. Overgewicht raakt meerdere leefgebieden, dus moesten we het sociale en medische domein met elkaar verbinden.”

Keten van vertrouwen

Die bredere aanpak kreeg vorm in Kind naar Gezonder Gewicht, de landelijke ketenaanpak van JOGG. Samen met Jeugdgezondheidszorg vertaalde HAGG deze aanpak vanaf 2019 naar de Haagse praktijk. De focus lag daarbij op gezinnen in kwetsbare wijken daadwerkelijk bereiken, licht Remiz toe. “In de wijk draait het om contact. Om tijd nemen, verder kijken dan de oppervlakte en aansluiten bij de leefwereld van het gezin.”

Een sleutelrol ligt bij de centrale zorgverleners: jeugdverpleegkundigen van het Centrum Jeugd en Gezin die speciaal worden opgeleid. Zij begeleiden gezinnen langdurig, komen thuis langs en bouwen stap voor stap aan vertrouwen.

“Dat vertrouwen is essentieel. In het begin gaat het vaak nog niet over leefstijl, maar over rust en veiligheid. Pas daarna ontstaat ruimte voor verandering.”

De centrale zorgverleners van KnGG werken binnen een breed netwerk van consultatiebureaus, kinderartsen, diëtisten, wijkteams, schuldhulpverlening en opvoedondersteuning. In 2025 kreeg dit netwerk steeds meer samenhang.

“Professionals wisten elkaar beter te vinden,” vertelt Remiz. “Na presentaties in het HMC Westeinde en het Juliana Kinderziekenhuis werd ook voor kinderartsen duidelijk wanneer ze naar KnGG kunnen doorverwijzen.” Het aanmeldproces werd vereenvoudigd via een centraal formulier op de website, wat de drempel voor doorverwijzen verlaagde.

“Het gaat niet alleen om voeding of bewegen, maar om wat haalbaar is binnen een vaak ingewikkeld leven, met oog voor beschikbare middelen en culturele achtergrond. Dat we naast centrale zorgverleners nu ook kinderleefstijlcoaches kunnen aanbieden, maakt de begeleiding nog sterker.”

In datzelfde jaar zette KnGG een inhoudelijke stap met de toevoeging van de Gecombineerde Leefstijlinterventie Jeugd (GLI-jeugd). Kinderleefstijlcoaches werden opgeleid om gezinnen twee jaar te begeleiden bij leefstijlverandering. “Het gaat niet alleen om voeding of bewegen, maar om wat haalbaar is binnen een vaak ingewikkeld leven, met oog voor beschikbare middelen en culturele achtergrond. Dat we naast centrale zorgverleners nu ook kinderleefstijlcoaches kunnen aanbieden, maakt de begeleiding nog sterker.”

Daarnaast volgden centrale zorgverleners vorig jaar de opleiding Your Coach Next Door. “Binnen YCND kunnen ketenpartners nu in één systeem doorverwijzen, monitoren en evalueren. Dat geeft meer overzicht en informatie over de voortgang”, aldus Remiz. “Bovendien werd KnGG in 2025 onderdeel van de verzekerde zorg, waardoor we de aanpak breder kunnen aanbieden. In de drie stadsdelen hebben we hiermee het eerste begin gemaakt.”

Kleine stappen en grote doorbraken

De impact van KnGG is zichtbaar in cijfers en verhalen. Steeds meer gezinnen weten de weg naar de aanpak te vinden en het aantal doorverwijzingen vanuit het medisch en sociaal domein groeit. Ook de rol van de centrale zorgverlener is steviger geworden. “Vertrouwen opbouwen kost tijd. Maar na jaren investeren neemt het wantrouwen bij gezinnen stukje bij beetje af.”

Het echte verschil speelt zich af achter de voordeur. Centrale zorgverleners zien kinderen die zich thuis meer durven uitspreken over wat hen bezighoudt. “Als pesten, sombere gedachten of schaamte bespreekbaar worden, zijn dat wezenlijke stappen”, weet Remiz. “Ook het besef dat overgewicht een probleem kan zijn, leidt vaak tot doorbraken voor het gezin.”

Het doel is daarbij niet afvallen op zich. “Het gaat om kwaliteit van leven,” benadrukt Remiz. “Als een kind beter in zijn vel zit of een gezin meer grip ervaart, dan is dat winst. Of dat met vijf of twintig kilo minder is, is dan minder relevant.”

Aandacht en tijd

De ervaringen met KnGG onderstrepen volgens Remiz vooral het belang van relatie en vertrouwen. “De eerste periode draait om contact maken. Pas wanneer die basis er is, ontstaat ruimte voor verandering. Dat vraagt om tijd en een lange adem, maar die diepgang bepaalt het succes.”

Daarbij werkt een laagdrempelige benadering beter dan strak methodisch werken. “Een band bouw je niet met vragenlijsten. Ruimte geven aan het eigen verhaal van gezinnen, en soms ook iets van jezelf delen als professional, zorgt voor gelijkwaardigheid en openheid.”

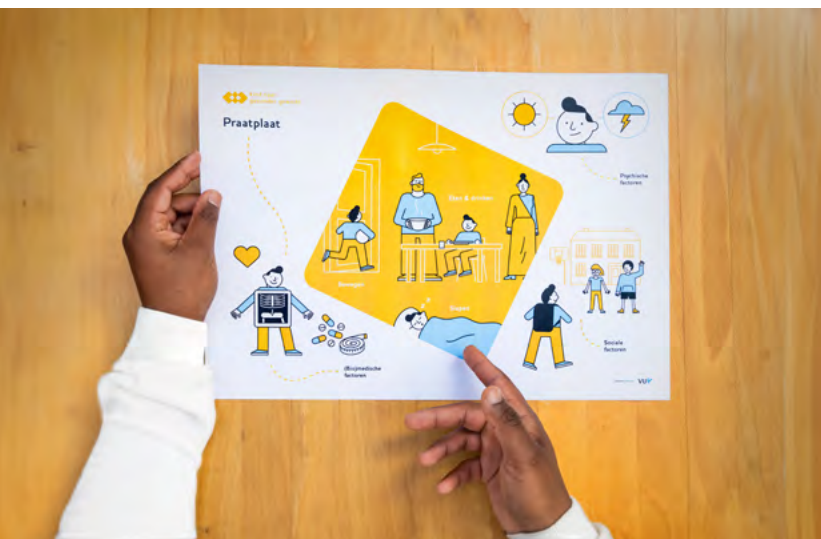
“Als een kind beter in zijn vel zit of een gezin meer grip ervaart, dan is dat winst. Of dat met vijf of twintig kilo minder is, is dan minder relevant.”

Tijd is daarbij een belangrijke waarde. “Centrale zorgverleners hebben meer uren beschikbaar dan reguliere zorgprofessionals. Ouders ervaren dat als prettig. Maar ook andere professionals zien KnGG daardoor als aanvulling op hun werk, omdat wij kunnen doorpakken waar hun kaders stoppen.”

Bouwen aan gezonder gewicht

Nu de basis staat, richt KnGG zich op bestendiging en verdere ontwikkeling. Remiz: “Samen met Jeugdgezondheidszorg worden afspraken gemaakt over de uitvoering en mogelijke uitbreiding naar andere wijken of leeftijdsgroepen. Monitoring blijft essentieel: welke hulpvragen spelen er, hoeveel gezinnen starten en wat draagt bij aan succes?”

De integratie in de verzekerde zorg vormt een belangrijke pijler voor duurzame borging, net als de nauwe samenwerking tussen centrale zorgverleners en kinderleefstijlcoaches. “Door korte lijnen, gezamenlijke intervisie en duidelijke afspraken merken gezinnen dat professionals echt als één team om hen heen staan”, besluit Remiz.

7. Projecten HAGG 2025

In 2025 is op veel plekken in Den Haag gewerkt aan gezond opgroeien, thuis, in de wijk en op school.

Het zijn vaak kleine stappen die samen iets groters in beweging brengen. Een gesprek dat makkelijker wordt. Een professional die anders kijkt. Een kind dat meer gaat bewegen. Of een omgeving waarin een gezondere keuze steeds vanzelfsprekender wordt.

Achter elk initiatief zit samenwerking. Tussen organisaties, professionals en bewoners. En steeds vaker zien we dat die beweging doorgaat, ook nadat iets in gang is gezet.

Hieronder staat een overzicht van de projecten die in 2025 zijn gerealiseerd.

Wie benieuwd is naar wat dit concreet heeft opgeleverd in aantallen en bereik, vindt de cijfers terug in de factsheet van 2025.

BEWUSTWORDING CREËREN

- Ontwikkeling Kletskaarten Gezond (Op)voeden
- Ontwikkeling Leefstijlfolders en diverse posters
- Cursus Gezond Opvoeden door St. Jeugdwerk
- Cursus Proeven met je baby
- Diverse voorlichtingen
- CJG Wachtkamerproject
- Scholing welzijnswerkers
- Train de trainer SimpelFit!
- Ontwikkeling les over Verleiding (beeldscherm) op Lesson up
- Voorlichtingen op school
- Video over Myopie en Schermgedrag ouders
- Voedseleductie en kookles op scholen i.s.m. Tommy Tomato
- Ontwikkeling Lunchtrommel kaartjes
- Ontwikkeling HAGG website
- Ontwikkeling meerjarenvisie HAGG

MOTORISCHE ONTWIKKELING STIMULEREN

- Beweegtips op Sta-kalender en praatplaten
- Ontwikkeling Leefstijlfolders, Beweegdobbelsteen en Doeboek
- Ontwikkeling website voor ouders
- Ontwikkeling Beweegmap JGZ
- Stimuleren actieve mobiliteit in de wijk
- Stimuleren beweegaanbod in de wijk
- Training Spelenderwijs bewegen
- Haagse Shuffle

EEN GEZONDE OMGEVING CREËREN

- Gezonde voorschool
- Gezonde school
- Gezonde stadsboerderijen
- Gezonde wijkcentra
- Stimulerende (speel)omgeving

GEZONDE KEUS MAKKELIJK MAKEN

- Baby Groente Tas
- Ontbijttassen
- Mealprep
- Watertappunten
- Toolkit Gezonde schoolmaaltijden

VERBINDING PREVENTIE EN ZORG

- Ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht
- Netwerkbijeenkomst Kind naar Gezonder Gewicht
- Cultuursensitief werken
- Spreekuur in de wijk
- Netwerk Over Gewicht

WEEK VOOR DE GEZONDE JEUGD

- Sport- en spelmiddagen
- Speelsafari
- Peuter3daagse
- Kinderrechtendebat

8. Factsheet HAGG 2025

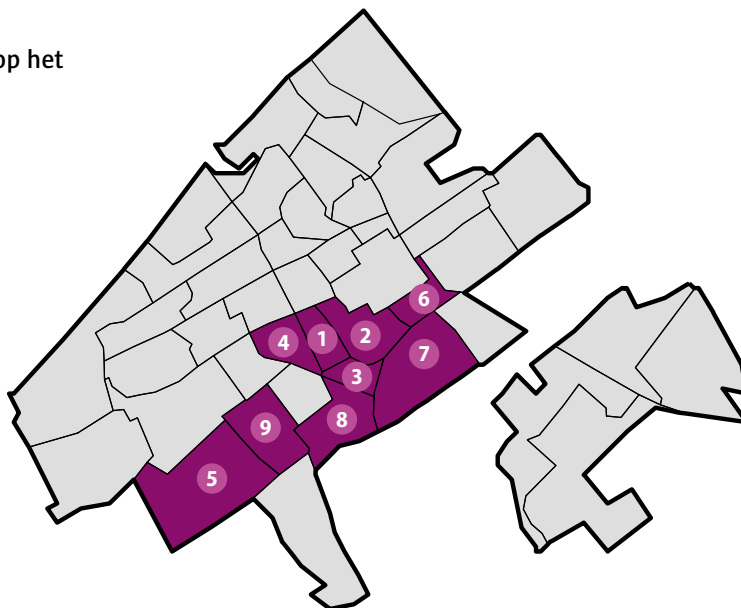
Deze factsheet laat zien wat de inzet van HAGG in 2025 heeft opgeleverd in aantallen en bereik.

De cijfers geven inzicht in waar en hoeveel er is gedaan. Achter elk getal zit een situatie, een samenwerking of een verandering in het dagelijks leven van kinderen, gezinnen en professionals. De verhalen en ervaringen die daarbij horen, zijn terug te lezen in het jaarverslag van 2025.

Het focusgebied van HAGG

9 aandachtswijken in stadsdelen Centrum, Laak en Escamp scoren bovengemiddeld op het percentage overgewicht bij kinderen.

- ❶ Transvaal
- ❷ Schildersbuurt
- ❸ Groente- en Fruitmarkt
- ❹ Rustenburg en Oostbroek
- ❺ Bouwlust/Vrederust
- ❻ Stationsbuurt
- ❼ Laakkwartier en Spoorwijk
- ❽ Moerwijk
- ❾ Morgenstond

ALGEMEEN

Overgewicht in Den Haag

1 op 5
kinderen

In sommige wijken

1 op 3
kinderen

BEWUSTWORDING CREËREN

Ontwikkeling Kletskaarten Gezond (Op)voeden

**100 sets, verspreid
onder professionals**

Cursus Gezond Opvoeden door St Jeugdwerk

90 ouders

BEWUSTWORDING CREËREN

Diverse voorlichtingen

100 ouders

CJG Wachtkamerproject

2 (van de 3) locaties

Scholing welzijnswerkers

23 welzijnswerkers

Train de trainer SimpelFit!

3 trainers opgeleid

Ontwikkeling les over Verleiding
(beeldscherm) op Lesson up

60 leerkrachten
700 kinderen

Voedseleducatie en kookles op scholen
i.s.m. Tommy Tomato

15 scholen
3.000 kinderen

MOTORISCHE ONTWIKKELING STIMULEREN

Training Spelenderwijs bewegen

**ca. 200 pedagogisch
medewerkers**

Haagse Shuffle eindbattle

155 kinderen

EEN GEZONDE OMGEVING CREËREN

Gezonde voorschool

50 locaties

Gezonde school

26 scholen

Gezonde stadsboerderijen

8 locaties

Gezonde wijkcentra

6 locaties

GEZONDE KEUS MAKKELIJK MAKEN

Baby Groente Tas

ruim 1.200 gezinnen

Ontbijttassen

200 gezinnen

Mealprep

**5 locaties,
68 workshops,
1.250 maaltijden**

Watertappunten

**15 tappunten
geplaatst**

VERBINDING PREVENTIE EN ZORG

Ketenaanpak Kind naar Gezonder Gewicht

109 gezinnen

Netwerkbijeenkomst

Kind naar Gezonder Gewicht

90 deelnemers

WEEK VOOR DE GEZONDE JEUGD

35 partners deden mee, 100+ activiteiten

Colofon

Dit is een uitgave van
Haagse Aanpak Gezond Gewicht

Vragen of opmerkingen?
gezondgewicht@ggdhaaglanden.nl
www.ggdhaaglanden.nl/hagg

Redactie
Ingrid Lathouwers

Eindredactie
Dagmar Halfhide
Wendy Schneider

Fotografie
Arenda Oomen
Mooi Echt!

Vormgeving
Gemeente Den Haag
Multimedia

Den Haag, juni 2026

**HAAGSE
AANPAK
GEZOND
GEWICHT**